

CALAMITEITENPROTOCOL JEUGD

15 december 2014

Calamiteitenprotocol Jeugd

Een calamiteit in de jeugdzorg heeft vaak gevolgen voor personen, politiek, publiciteit en personeel. Diensten en uitvoeringsorganisaties dienen eenduidig en gecoördineerd naar buiten te treden om (verdere) schade aan slachtoffers en hun directe omgeving en het beeld rond de zorg voor de jeugd te voorkomen. De communicatie speelt bij calamiteiten dan ook een cruciale rol.

In dit protocol wordt geregeld hoe de gemeente omgaat bij een calamiteit in de jeugdzorg. Het gaat dan vooral om de communicatie naar aanleiding van een calamiteit. De gemeente doet geen onderzoek; dit doet de inspectie.

Wettelijk kader

In artikel 4.1.8 van de Jeugdwet is opgenomen dat een jeugdhulpaanbieder, de jeugdhulpverlener en de gecertificeerde instelling bij een calamiteit de met toezicht belaste ambtenaren informeren.

Artikel 4.1.8

1. De jeugdhulpaanbieder en de gecertificeerde instelling doen aan de ingevolge deze wet met het toezicht belaste ambtenaren onverwijld melding van:
 - a. Iedere calamiteit die bij de verlening van jeugdhulp of bij de uitvoering van een kindbeschermingsmaatregel of jeugdreclassering heeft plaatsgevonden, en
 - b. Geweld bij de verlening van jeugdhulp of de uitvoering van een kindbeschermingsmaatregel of jeugdreclassering.
2. De jeugdhulpaanbieder, de jeugdhulpverlener en de gecertificeerde instelling verstrekken bij en naar aanleiding van een melding als bedoeld in het eerste lid aan de ingevolge deze wet met toezicht belaste ambtenaren de gegevens, daaronder begrepen persoonsgegevens, gegevens betreffende de gezondheid en andere bijzondere persoonsgegevens, die voor het onderzoeken van de melding noodzakelijk zijn.

In de 'Memorie van toelichting bij de Jeugdwet' is aangegeven dat dit toezicht wordt uitgevoerd door (onder andere) de Inspectie Jeugdzorg en de Inspectie voor de Gezondheidszorg. Volgens dit protocol (zie 'Procedure') wordt de calamiteit tegelijkertijd telefonisch aan de gemeente gemeld.

Definities:

Incident:

Een incident is een afwijking van de normale gang van zaken met een mogelijk schadelijk gevolg voor een jeugdige of voor een ander als gevolg van het handelen van een jeugdige. Onder deze definitie van een incident, waarbij altijd een jeugdige betrokken moet zijn, vallen in ieder geval de volgende gebeurtenissen:

- vermissing c.q. vrijwillige of onvrijwillige onttrekking van een jeugdige aan het gezag;
- ernstige samenwerkingsproblemen met een instelling die (jeugd)zorg verleent dan wel niet tijdig verlenen van noodzakelijke (jeugd)zorg en schorsing en verwijdering van een jeugdige door een dergelijke instelling;
- letsel van een jeugdige of van een ander als gevolg van een jeugdige.

Gelet op de doelgroep valt te verwachten dat zich gedurende de zorgverlening incidenten zullen voordoen. Een incident kan worden beheerst binnen de gebruikelijke zorgverlening.

Calamiteit

Een calamiteit is een gebeurtenis die onverwacht en onbedoeld kan leiden of heeft geleid tot een dodelijk of zeer ernstig schadelijk gevolg voor een jeugdige, of voor een ander als gevolg van het handelen van een jeugdige. Onder deze definitie van een calamiteit, waarbij altijd een jeugdige betrokken moet zijn, vallen in ieder geval de volgende gebeurtenissen:

- elk overlijden van een jeugdige, dus natuurlijke dood en niet natuurlijke dood, waaronder suicide;
- elk overlijden van een ander als gevolg van het handelen van een jeugdige;
- ernstig en/of blijvend lichamelijk letsel van een jeugdige of een ander als gevolg van het handelen van een jeugdige;
- ernstig fysiek, psychisch en/of seksueel grensoverschrijdend gedrag door jeugdigen, hulpverleners, ouders of verzorgers.

Er is sprake van een calamiteit als de gebeurtenis de gebruikelijke zorgverlening overstijgt en niet daarbinnen kan worden beheerst.

Betrokken instellingen:

Alle jeugdhulpaanbieders en gecertificeerde instellingen.

Procedure:

1. Als er sprake is van een calamiteit in de zin van art. 4.1.8 van de Jeugdwet wordt de calamiteit "onverwijld" telefonisch gemeld aan de gemeente in de functie van Officier van dienst bevolkingszorg (OvD).
Een melding bevat:
 - a. de dagtekening van de melding;
 - b. gegevens over de instelling en de betrokkene(n), zoals de naam van de instelling, de locatie of de afdeling, de naam en hoedanigheid van de melder, de naam en de geboortedatum van de jeugdige(n);
 - c. gegevens over de inhoud van de calamiteit;
 - d. informatie over de actuele veiligheid van de jeugdige en eventuele anderen;
 - e. informatie over het afhandelen van de calamiteit; hieronder valt ook de informatie of, en zo ja welke, belanghebbenden zijn geïnformeerd over de melding aan de inspectie.
2. OvD overlegt met(loco) burgemeester over ernst en urgentie.
3. OvD informeert de portefeuillehouder sociaal domein.
4. OvD schakelt piketfunctionaris crisiscommunicatie in.
5. OvD roept calamiteitenteam bijeen: bepalen ernst en urgentie en terugkoppelen melder.
6. Piketfunctionaris crisiscommunicatie activeert Gemeentelijk Actiecentrum Communicatie.
7. Acteren conform de bestaande protocollen crisisbeheersing.

Samenstelling calamiteitenteam:

- (Loco)burgemeester: coördinerende functie, maatschappelijke betekenisgever (burgervaderrol), verantwoordelijk voor de handhaving van de openbare orde, voorzitter van de driehoek (leidend wanneer er sprake is van politie-inzet);
- Portefeuillehouder: focus ligt op de inhoud; wat is er gebeurd, hoe heeft dat kunnen gebeuren, wat zijn de gevolgen;
- OvD
- Piketfunctionaris crisiscommunicatie

Afhankelijk van de ernst en urgentie worden vervolgacties bepaald en wordt dit team uitgebreid met:

- Functionaris van de (jeugd)instelling waarvan de jeugdige zorg ontvangt;
- Afdelingsmanager Sociaal Domein dan wel beleidsmedewerker jeugd;
- Afdelingsmanager Veiligheid, Vergunningen en Handhaving;
- Strategisch adviseur communicatie;
- Ambtenaar OOV.

Crisiscommunicatie, de taken

- Betekenisgeving;
- Mediawatching (omgevingsanalyse);
- Informatieverstrekking;
- Schadebeperking;
- Vaststellen communicatiestrategie: opstellen van een communicatieboodschap en –strategie t.b.v. de portefeuillehouder en de burgemeester; organiseren van communicatie vanuit de gemeente; afstemming met communicatiemedewerkers van melder (en overige instellingen).

Onderzoek inspectie en volgordelijkheid

Naar aanleiding van een melding van een calamiteit door de instelling is de Inspectie Jeugdzorg verplicht onderzoek in te stellen naar deze calamiteit en hierover te rapporteren. De inspectie zal de betrokken gemeenten informeren indien daar tijdens het onderzoek aanleiding voor is en rapporteren over de uitkomst van dit onderzoek. Het is daarom aan te bevelen dat de gemeente het onderzoek van de inspectie afwacht alvorens zelf informatie te verzamelen of in debat te gaan over de calamiteit.

Evaluatie proces en afhandeling

Na afloop van de calamiteit vindt evaluatie plaats over het verloop van het proces rondom de (afhandeling van en communicatie over de) calamiteit. Hierbij wordt aandacht besteed aan de tijdigheid en de informatiedeling. Ook kan aan de orde komen of het handelen van de betreffende jeugdhulp/instelling gevolgen moet hebben voor andere processen/beleid en de daarbij te maken afspraken. De evaluatie kan aanleiding zijn om het protocol aan te passen.

Afstemming met de gemeenteraad

Het belangrijk om vooraf afspraken te maken met de gemeenteraad wanneer de gemeenteraad wordt geïnformeerd, in welke fase dit gebeurt en welke informatie wordt verschaft. Rekening moet worden gehouden met de openbaarheid van informatie en de openbaarheid van informatie van de inspectie. De inspectie zal de betrokken gemeenten rapporteren over haar onderzoek naar de calamiteit.

Aandachtspunten:

Betrokken gemeenten

Er kunnen verschillende gemeenten betrokken zijn bij een calamiteit, namelijk:

- De gemeente waar de calamiteit heeft plaatsgevonden;
- De gemeente die het inkoopcontract heeft gesloten met de instelling;
- De gemeente waar de jeugdige verblijft;
- De gemeente waar ouders ingeschreven staan/ bij onder voogdijstelling de gemeente waar de jeugdige verblijft (woonplaatsbeginsel).

De gemeente die de melding ontvangt, heeft de verantwoordelijkheid om de andere gemeenten die betrokken zijn te informeren en te zorgen voor onderlinge afstemming.

Privacy

In het kader van het onderzoek en de privacy is het niet opportuun om bepaalde informatie naar buiten te brengen. Eventuele informatie zou niet alleen de privacy kunnen schenden, maar kan ook belastend zijn voor de betrokkenen. Informatie kan zinvol lijken, maar het is vaak moeilijk in te schatten of er een relatie tussen de calamiteit en de hulpverleningsgeschiedenis is.

Interne deling van informatie

De informatie voor de portefeuillehouder betreft informatie om te bepalen hoe het systeem heeft gewerkt en welke partijen hun aandeel hebben gehad in de zorg. Privacy/beroepsgeheim brengt met zich mee dat zeer terughouden dient omgegaan te worden met informatie over wat die hulp precies inhield. Ten aanzien van de privacy gelden eisen aan informatie die de portefeuillehouder tot zich mag nemen. Een portefeuillehouder heeft bijvoorbeeld wel recht op bepaalde dossierinformatie, maar mag niet zelf (medische) dossiers inzien.

Informatie naar buiten

Het gaat hier om zogenoemde 'buitenkant informatie', dus informatie over het proces en de partijen die in deze casus betrokken zijn. Waarbij ook een factor is hoeveel informatie reeds in de media bekend is geworden. Bijvoorbeeld als iedereen spreekt over de naam van het kind, is alleen het vermelden van initialen uit oogpunt van privacy niet meer nodig. Anderzijds moet natuurlijk gewaakt worden om op geruchten in te gaan die met de inhoud van de zorg te maken hebben. Mocht onjuiste informatie in de media opduiken, dan kan het in het belang van de jeugdige en de ouders zijn om deze informatie te ontkrachten en de juiste informatie te verstrekken.

Gegevens bereikbaarheid

Bij een calamiteit dient de jeugdhulpaanbieder of gecertificeerde instelling de dienstdoende ambtenaar Openbare Orde en Veiligheid (OOV) van de gemeente Den Helder te informeren.

Dat kan door via **de meldkamer** een bericht te sturen met het verzoek contact op te nemen met de instelling (contactgegevens doorgeven).

De meldkamer is te bereiken via: 088 1684150

Email: Caco@veiligheidsregio-nhn-nl

Noodnet: (NCV) 22125

De meldkamer kan de OOV altijd bereiken.